

LAUSUNTO LUONNOKSESTA LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN ASETUKSEKSI MAANTEIDEN JA RAUTATEIDEN RUNKOVERKOSTA JA NIIDEN PALVELUTASOSTA

589/08.00.00/2018

KH 03.09.2018 § 253

Valmistelija kehitysjohtaja Sampo Kangastalo:

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja liitteenä olevasta luonnoksesta liikenne- ja viestintäministeriön asetukseksi maanteiden ja rautateiden runkoverkosta ja niiden palvelutasosta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi runkoverkkoasetus, jolla säädettäisiin valtakunnalliseen runkoverkkoon kuuluvista maanteistä ja rautateistä. Lisäksi runkoverkkoasetuksella säädettäisiin runkoverkolla noudatettavasta palvelutasosta siihen kuuluvilla maanteilla ja rautateilla.

Yhteisen ja korkean matkojen ja kuljetusten palvelutason varmistaminen runkoverkkopäätöksellä edistää elinkeinoelämän kilpailukykyä ja eri alueiden välistä saavutettavuutta sekä tarjoaa tärkeää tietoa elinkeinoelämän toiminnan suunnittelun tueksi. Runkoverkko perustuu olemassa oleviin valtion maanteihin ja rautateihin. Runkoverkolla luodaan edellytyksiä uusien palveluiden kehittymiselle sekä matka- ja kuljetusketjujen toimivuudelle. Määrittelyn kriteereinä on käytetty maanteiden ja rautateiden liikennemääriä, alueellista saavutettavuutta ja verkollista kokonaisuutta. Lisäksi runkoverkon määrittelyssä on otettu huomioon TEN-T ydinverkko. Määrittelyssä on huomioitu sekä nykytilanne, että ennusteet tulevasta kehityksestä.

Liikenne- ja viestintäministeriö järjestää runkoverkkoasetuksesta avoimen kuulemistilaisuuden, josta tiedotetaan erikseen myöhemmin.

Lausunto pyydetään toimittamaan liikenne- ja viestintäministeriölle viimeistään 1.10.2018 lausuntopalvelu.fi:n kautta.

Runkoverkkoasetuksen valmistelu on kytkeytynyt maantielain (503/2005, nyk. laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä) ja ratalain (110/2007) uudistukseen. Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain ja ratalain muutokset hyväksyttiin kesällä 2018 eduskunnassa ja ne tulivat voimaan 1.8.2018.

Esityksen tavoitteena on säätää maanteiden ja rautateiden kuulumisesta valtakunnallisesti merkittävään runkoverkkoon siten, kun liikenne-

nejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 4 §:n 3 momentissa ja ratalain (110/2007) 4 §:n 3 momentissa säädetään. Esityksen keskeisenä tavoitteena on lisäksi varmistaa runkoverkkoon kuuluvien maanteiden ja rautateiden muuta tie- ja rataverkkoa korkeampi palvelutaso.

Valmistelijan esitys Tornion kaupungin lausunnoksi:

Kemi-Tornion seutu on Lapin logistinen keskus, jossa kohtaavat kaikki keskeiset liikennemuodot Suomen ja Ruotsin rajalla. Seutukunnan liikenneinfrastruktuuri, -palvelut ja -yhteydet ovat merkittäviä mm. teollisuuden, kaupan ja matkailun kansainvälisen kilpailukyvyyn näkökulmista.

Tornion kaupunki sijaitsee esityksessä maantie- ja rautateiden runkoverkolla. Maanteiden runkoverkko ulottuu Tornioon vt. 29:n kautta ja yhteys on luokiteltu esityksessä palvelutasoltaan korkeimpaan eli 1. luokkaan. Esitys on hyvä mm. Bothnian Corridorin TEN-T ydinverkkostatuksen ja mahdollisen ydinverkkokäytävä -statuksen kehittämisen näkökulmasta.

Raideliikenteen runkoverkko ulottuu niin ikään Tornioon, sillä Kemi-Tornio ratayhteysväli on luokiteltu esityksessä runkoverkkoon kuuluvaksi. Myös tässä yhteydessä esitys on perusteltu ja hyvä TEN-T ydinverkon näkökulmasta. Lisäksi Tornioista on Suomen ainoa läntinen raideliikenneyhteys Ruotsiin.

Esitetyssä raideliikenteen runkoverkkoluokituksessa on kuitenkin merkittävä ristiriita suomenkielisen ja ruotsinkielisen aineiston suhteen. Suomenkielisessä kartta-aineistossa Tornion raideliikenneyhteyden profiiliksi on määritelty ainoastaan tavaraliikenne ja ruotsinkielisessä aineistossa sekä tavara- että henkilöliikenne. Aineistosta jää epäselväksi, että kumpi versio on varsinainen esitys?

Tornio on perusteltua olla mukana runkoverkolla sekä tavara- että henkilöjunaliikenteen profiileilla. Bothnian Corridorin ohella Tornioista on ratayhteys Ruotsin Bodenin kautta Norjan Narvikiin. Narvik ja Norrbottenin kunnat ovat ilmaisseet kiinnostuksensa kehittää kansainvälistä liikennekäytävää rajan yli Suomeen ja edelleen mahdollisesti Kouvolaan, josta on edelleen ratayhteys Kiinan Xianiin. Asian eteenpäin viemiseksi on solmittu kumppanuussopimukset. Lisäksi Torniossa on käynnissä kehittämishanke, jolla edistetään mm. tavaraliikenteen terminaaliolosuhteiden kehittämistä.

Henkilöjunaliikenteessä Norrbottenin kunnat ovat valmistelleet pitkään henkilöjunaliikenteen palauttamista Bodenista Haaparannalle. Tämänhetkisen arvion mukaan liikenne on käynnistymässä huhtikuussa 2020. Sijoittamalla Tornio osaksi runkoverkkoa myös henkilöjunaliikenteen profiililla ilmaistaan kansallinen määrätietoinen

tahtotila kehittää rajat ylittävää henkilöjunaliikennettä myös länteen. Ruotsin, Norjan ja Tanskan välillä henkilöjunayhteydet ovat toimivia, mutta Suomen ja Ruotsin osalta sellainen edelleen puuttuu sekä fyysisesti että kansallisen tahtotilan näkökulmasta. Perämerenkaarella edistetään useiden eri toimijoiden toimesta kansainvälisen henkilöjunayhteyden syntymistä Oulusta Tornion kautta Luulajaan.

Tornion näkökulmasta myös vt. 21 Tornioista Kilpisjärvelle ja edelleen Tromssaan tulisi sijoittaa osaksi runkoverkkoa. Näin Suomesta olisi korkeatasoinen runkoverkkoyhteys jokaiseen naapurimaahan Norja mukaan lukien. Tromssa on Pohjois-Norjan suurin ja merkittävin kaupunki. Länsi-Lappi puolestaan alueellisesti Suomen merkittävimpiä matkailukeskittyviä (mm. Ylläs-Levi, Pallas-Olos), jossa liikennemäärät ovat kausiluonteisesti erittäin suuria. Liikenneturvallisuuden ja matkailun kehittämisen kannalta on tärkeää, että yhteys on korkeatasoinen ja toimiva myös tulevaisuudessa.

Kolmas runkoverkosta puuttuva yhteysväli on Tornio-Kolari ratayhteys, jossa on tällä hetkellä sekä tavara- että henkilöjunaliikennettä. Suomen eri osien elinvoimaisuus, elinkeinoelämän kilpailukyky ja liikenneyhteydet on turvattava pohjoisesta etelään. Kansallisen raideliikenneverkon ylläpidon ja kehittämisen näkökulmasta on tärkeää, että Suomen pohjoisimmalta liikenneasemalta on mahdollisimman korkeatasoinen runkoverkkoyhteys Helsinkiin. Tästä johtuen Tornion kaupunki esittää myös Tornio-Kolari ratayhteyden sisällyttämistä runkoverkkoon sekä henkilö- että tavaraliikenteen profiileiden osalta.

Tornionlaakson yhteystarpeet (vt. 21 ja Kolarin rata) ovat perusteltu- ja lisätä runkoverkkoon myös nopeiden tietoliikenneyhteyksien kehittämisen näkökulmasta. Nopeat valokaapeliyhteydet kulkevat pitkälti samoissa käytävissä muun liikenneinfrastruktuurin kanssa. Perämerenkaarelta on mahdollista ja perusteltua edistää nopean tietoliikenneyhteyden kehittämistä myös Tromssan suuntaan.

OHEISAINEISTO: Runkoverkkoehdotus - yhteenveto
Perustelumuihistio - runkoverkkoasetus
LVM Runkoverkkoasetus, luonnos
Förordning om stornätet

KAUPUNGINJOHTAJA TIMO NOUSIAINEN:

Hyväksytään valmistelijan lausunto Liikenne- ja viestintäministeriön liitteenä olevaan luonnokseen liikenne- ja viestintäministeriön asetukseksi maanteiden ja rautateiden runkoverkosta ja niiden palvelutasosta.

KAUPUNGINHALLITUS:

Lisätään lausuntoon Tornion sataman toimintaedellytyksiä ja logistisia yhteyksiä koskeva kappale.

Hyväksyttiin
